

Laidiens: 29.06.2011., Nr. 99

Ministru kabineta noteikumi Nr.481

Rīgā 2011.gada 21.jūnijā (prot. Nr.39 7.§)

Noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību

*Izdoti saskaņā ar Gada pārskatu likuma 5.panta sesto daļu un
Konsolidēto gada pārskatu likuma 13.panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. naudas plūsmas pārskata un konsolidētā naudas plūsmas pārskata (turpmāk – naudas plūsmas pārskats) saturu un sagatavošanas kārtību;

1.2. pašu kapitāla izmaiņu pārskata un konsolidētā pašu kapitāla izmaiņu pārskata (turpmāk – pašu kapitāla izmaiņu pārskats) saturu un sagatavošanas kārtību.

2. Noteikumi neattiecas uz komercsabiedrībām, kuras saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likumu sagatavo gada pārskatu atbilstoši starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 19.jūlija Regulu (EK) Nr.1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu.

3. Šo noteikumu izpratnē:

3.1. nauda ir skaidra nauda sabiedrības kasē un bezskaidra nauda maksājumu kontos un pieprasījuma noguldījumu kontos;

3.2. naudas ekvivalenti ir īstermiņa ieguldījumi, kurus īsā laikā var pārvērst naudā, un pastāv maza iespēja, ka to vērtība būtiski mainīsies (piemēram, tādi īstermiņa ieguldījumi, kuru atlikušais termiņš līdz to dzēšanai un atpirkšanai, skaitot no iegādes datuma, ir trīs mēneši vai mazāk);

3.3. pamatdarbības naudas plūsma ir tādi naudas ieņēmumi, maksājumi un izdevumi (turpmāk – naudas plūsma), kas nav radušies no ieguldīšanas darbības vai finansēšanas darbības;

3.4. ieguldīšanas darbības naudas plūsma ir tāda naudas plūsma, kas rodas saistībā ar ilgtermiņa ieguldījumu (piemēram, pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi, nemateriālie ieguldījumi, ilgtermiņa finanšu ieguldījumi) un citu ieguldījumu, kas nav naudas ekvivalenti, iegādi un atsavināšanu;

3.5. finansēšanas darbības naudas plūsma ir tāda naudas plūsma, kas rada izmaiņas sabiedrības pašu kapitāla un aizņēmumu apmērā un sastāvā.

II. Naudas plūsmas pārskata saturs un sagatavošanas kārtība

4. Naudas plūsmas pārskatu sagatavo saskaņā ar šo noteikumu 1. un 2.pielikumā norādītajām shēmām. Naudas plūsmas pārskata sagatavošanai sabiedrības vadība izvēlas vienu no šīm shēmām.

5. Izmantoto shēmu nākamajā pārskata gadā var mainīt tikai sakarā ar īpašiem apstākļiem un ja pēc vienas un tās pašas shēmas naudas plūsmas pārskats ir sagatavots vismaz divus gadus pēc kārtas. Gada pārskata pielikumā norāda uz shēmas maiņu un paskaidro tās iemeslu.

6. Naudas plūsmas pārskatu sagatavo, papildus Gada pārskatu likuma 7.pantā minētajiem nosacījumiem ievērojot šādus nosacījumus:

6.1. shēmā iekļautos posteņus atspoguļo katru atsevišķi shēmā norādītajā secībā;

6.2. shēmā ar arābu cipariem apzīmētos posteņus var sadalīt sīkāk vai apvienot, tiem var pievienot jaunus posteņus, ja šādas korekcijas rada lielāku skaidrību. Apvienotos posteņus detalizē gada pārskata pielikumā.

7. Gada pārskata pielikumā sniedz detalizētu informāciju par naudas un tās ekvivalentu atlikumiem pārskata gada sākumā un beigās.

8. Ja naudas plūsmas pārskata sagatavošanai izmanto šo noteikumu 1.pielikumā norādīto shēmu, pamatdarbības naudas plūsmu nosaka, piemērojot tiešo metodi. Ar šo metodi informāciju par naudas plūsmu sadalījumā pa shēmā iekļautajiem posteņiem iegūst tieši no sabiedrības grāmatvedības reģistru datiem, analizējot skaidrās un bezskaidrās naudas operācijas vai koriģējot peļņas vai zaudējumu aprēķina postenī "Neto apgrozījums", "Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas" un citos posteņos iekļautās summas par tām ieņēmumu un izmaksu summām, kuras nav saistītas ar naudas plūsmu (piemēram, krājumu un ar pamatdarbību saistīto debitoru un kreditoru parādu atlikumu izmaiņas pārskata gadā, citu posteņu atlikumi, kas saistīti ar ieguldīšanas darbības vai finansēšanas darbības naudas plūsmu).

9. Ja naudas plūsmas pārskata sagatavošanai izmanto šo noteikumu 2.pielikumā norādīto shēmu, pamatdarbības naudas plūsmu nosaka, piemērojot netiešo metodi. Ar šo metodi summas, kas norādāmas naudas plūsmas pārskata posteņos, aprēķina, attiecīgi koriģējot peļņas vai zaudējumu aprēķina postenī "Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem" norādīto summu. Ja pārskata gadā ir bijuši naudas ieņēmumi, maksājumi vai izdevumi ārvalstu valūtās, šo ietekmi uzrāda atsevišķi no pamatdarbības naudas plūsmas, ieguldīšanas darbības naudas plūsmas un finansēšanas darbības naudas plūsmas īpašā rindā pirms naudas un naudas ekvivalentu neto pieauguma vai samazinājuma summas.

10. Informāciju par ieguldīšanas darbības naudas plūsmu un finansēšanas darbības naudas plūsmu iegūst tieši no sabiedrības grāmatvedības reģistru datiem, analizējot veiktās naudas operācijas.

11. Pamatdarbības naudas plūsmas, ieguldīšanas darbības naudas plūsmas un finansēšanas darbības naudas plūsmu sadalījumā pa shēmās iekļautajiem posteņiem norāda bruto summās (izņemot šo noteikumu 12.punktā minētos gadījumus).

12. Naudas plūsmas pārskatā norāda saņemto un izdarīto naudas maksājumu starpības, ja:

12.1. naudas maksājums saņemts un izdarīts citas personas uzdevumā un tas vairāk saistīts ar šīs citas personas, nevis sabiedrības darbību (piemēram, īpašnieka uzdevumā veikta īres maksas iekasešana un norēķināšanās ar īpašnieku);

12.2. saņemtais vai izdarītais naudas maksājums attiecas uz bilances aktīva vai pasīva posteņiem, kuriem raksturīga ātra aprīte, lieli apmēri un īss dzēšanas vai maksāšanas termiņš (piemēram, vērtspapīru pirkšana un pārdošana, tādu aizņēmumu saņemšana un atmaksāšana, kuru atmaksāšanas termiņš nepārsniedz trīs mēnešus).

13. Ja naudas plūsma ir ārvalsts valūtā, to pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalsts valūtas kursa naudas maksājuma saņemšanas vai izdarīšanas dienā.
14. Naudas plūsmas pārskatā atsevišķi norāda ārvalstu valūtu kursu svārstību ietekmi uz naudas un tās ekvivalentu atlikumiem ārvalstu valūtās pārskata gada sākumā un beigās.
15. Pārskata gadā samaksāto procentu kopsummu norāda naudas plūsmas pārskatā neatkarīgi no tā, vai šī summa ir iekļauta peļņas vai zaudējumu aprēķinā (kā izmaksas) vai bilanciē (aktīvu vērtībā).
16. Samaksātos procentus var norādīt kā pamatdarbības naudas plūsmu vai kā finansēšanas darbības naudas plūsmu. Saņemtos procentus var norādīt kā pamatdarbības naudas plūsmu vai kā ieguldīšanas darbības naudas plūsmas.
17. Izmaksātās dividendes var norādīt kā pamatdarbības naudas plūsmu vai kā finansēšanas darbības naudas plūsmu. Saņemtās dividendes var norādīt kā pamatdarbības naudas plūsmu vai kā ieguldīšanas darbības naudas plūsmas.
18. Postenī "Bruto pamatdarbības naudas plūsma" norāda starpību starp pamatdarbības naudas ieņēmumiem un maksājumiem (izdevumiem) pirms izdevumiem procentu maksājumiem, uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem un ārkārtas posteņiem. Naudas ieņēmumu pārsniegumu pār naudas maksājumiem un izdevumiem norāda kā pozitīvu skaitli, bet naudas maksājumu un izdevumu pārsniegumu pār ieņēmumiem norāda kā negatīvu skaitli.
19. Posteņos "Pamatdarbības neto naudas plūsma", "Ieguldīšanas darbības naudas plūsma" un "Finansēšanas darbības naudas plūsma" norāda attiecīgi pamatdarbības, ieguldīšanas darbības vai finansēšanas darbības naudas ieņēmumu pārsniegumu pār naudas maksājumiem un izdevumiem, kas attiecas uz šo darbības virzienu, – kā pozitīvu skaitli – vai maksājumu un izdevumu pārsniegumu pār ieņēmumiem, kas attiecas uz šo darbības virzienu, – kā negatīvu skaitli.

III. Pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturs un sagatavošanas kārtība

20. Pašu kapitāla izmaiņu pārskatu sagatavo tabulas veidā. Pārskatā par bilances iedaļu "Pašu kapitāls" kopumā un par katru tās posteni norāda:
- 20.1. iepriekšējā pārskata gada bilanciē norādītos skaitļus – bilances iedaļas "Pašu kapitāls" un katra šīs iedaļas posteņa atlikuma vērtību iepriekšējā gada bilances datumā (turpmāk – atlikumu vērtība);
- 20.2. atlikumu vērtības labojumu, ja pārskata gadā tāds ir veikts saistībā ar grāmatvedības politikas maiņu vai iepriekšējo gadu kļūdas labošanu;
- 20.3. atlikumu vērtības izmaiņas pārskata gadā sadalījumā pa attiecīgajiem saimniecisko darījumu veidiem, faktiem vai notikumiem. Piemēram:
- 20.3.1. papildu kapitāla iesaistīšana vai pamatkapitāla palielināšana vai samazināšana (akciju vai daļu kapitāla (pamatkapitāla) un akciju (daļu) emisijas uzcenojuma summas palielinājums vai samazinājums);
- 20.3.2. pamatlīdzekļu vai ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšana (ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerves atlikuma palielinājums vai samazinājums);
- 20.3.3. atsevišķu finanšu instrumentu vai finanšu aktīvu veidu patiesās vērtības izmaiņas, klasifikācijas maiņa, pārdošana, dzēšana vai atsavināšana citā veidā (finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezerves atlikuma palielinājums vai samazinājums);

20.3.4. no iepriekšējo gadu peļņas izveidoto rezervju un cita veida rezervju (ja tādas ir) veidošana, klasifikācijas maiņa vai likvidācija, rezervēs ieskaitīto summu atlikumu palielināšana, samazināšana vai izlietošana;

20.3.5. pārskata gada peļņas vai zaudējumu atspoguļojums bilancē un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas atlikuma summas izmaiņas (tai skaitā izmaiņas saistībā ar peļņas sadali dividendēs, izlietojumu iepriekšējo gadu zaudējumu segšanai, pamatkapitāla palielināšanai, rezervju veidošanai vai citiem mērķiem);

20.4. pārskata gada bilancē norādītos skaitļus – bilances iedaļas "Pašu kapitāls" kopumā un katra tās posteņa atlikumu vērtību bilances datumā.

21. Par bilances iedaļu "Pašu kapitāls" kopumā un par katru tās posteni sniedz salīdzinājumu ar iepriekšējo pārskata gadu.

22. Finanšu pārskata pielikumā skaidro bilances iedaļas "Pašu kapitāls" atlikuma vērtības izmaiņas saistībā ar grāmatvedības politikas maiņu vai iepriekšējo gadu kļūdas labošanu.

23. Pašu kapitāla izmaiņu pārskatu var sagatavot saskaņā ar šo noteikumu 3.pielikumā norādīto shēmu.

IV. Īpaši noteikumi konsolidētā naudas plūsmas pārskata un konsolidētā pašu kapitāla izmaiņu pārskata sagatavošanai

24. Konsolidēto naudas plūsmas pārskatu sagatavo, ar konsolidācijas procedūru apvienojot koncerna mātes sabiedrības un konsolidācijā iesaistīto meitas sabiedrību naudas plūsmas pārskatu posteņos norādītās summas.

25. Lai konsolidētais naudas plūsmas pārskats būtu sagatavots kā vienas atsevišķas sabiedrības naudas plūsmas pārskats un sniegtu informāciju par visu koncernu kopumā kā par vienu sabiedrību, pilnībā izslēdz naudas ieņēmumu, maksājumu un izdevumu summas, kas radušās savstarpējos darījumos starp koncerna mātes sabiedrību un konsolidācijā iesaistītajām tās meitas sabiedrībām.

26. Lai konsolidētajā naudas plūsmas pārskatā iekļautu ārvalstīs reģistrētu koncerna meitas sabiedrību, ārvalsts valūtā sagatavoto šīs sabiedrības naudas plūsmas pārskatu pārrēķina latos. Izdarot pārrēķinus, ievēro šādus nosacījumus:

26.1. naudas plūsmas pārskatu posteņos norādītos naudas un tās ekvivalentu atlikumus pārskata gada sākumā un beigās pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā ārvalsts valūtas kursa pārskata gada pēdējā dienā;

26.2. naudas plūsmas pārskatu posteņos norādītās naudas ieņēmumu, maksājumu un izdevumu summas pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā ārvalsts valūtas kursa darījuma dienā. Par darījuma dienu uzskata attiecīgi naudas saņemšanas vai maksāšanas dienu.

27. Šo noteikumu 26.2.apakšpunktā minēto naudas ieņēmumu, maksājumu un izdevumu pārrēķināšanai latos drīkst izmantot nedēļas, mēneša vai pārskata gada vidējo kursu, kas aprēķināts, saskaitot visās attiecīgā laikposma kalendāra dienās spēkā esošo Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalsts valūtas kursu un iegūto kopsummu dalot ar kalendāra dienu skaitu attiecīgajā laikposmā.

28. Ja koncerna mātes sabiedrība vai konsolidācijā iesaistītā tās meitas sabiedrība un viena vai vairākas šajā konsolidācijā neiesaistītas sabiedrības kopīgi pārvalda citu sabiedrību, tad šīs kopīgi pārvaldītās sabiedrības naudas ieņēmumu, maksājumu un izdevumu summas drīkst iekļaut konsolidētajā naudas plūsmas pārskatā proporcionāli minēto konsolidācijā iesaistīto sabiedrību kapitāla līdzdalības daļai šajā sabiedrībā.

29. Atkāpjoties no šo noteikumu 26.punktā minētajiem nosacījumiem, sabiedrības vadība var izvēlēties sagatavot konsolidēto naudas plūsmas pārskatu, attiecīgi koriģējot konsolidētā peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņos